

8.april, Bergen, Norge

ÅPEN SØKNAD TIL KATRINE HAAKONSDATTER HJELDE

Instituttleder for fakultetet for kunst, musikk og design ved Universitetet i Bergen.

Kjære Katrine Hjelde,

Den 27. januar leverte jeg inn mitt skjema for utstillingsinformasjon, hvor jeg beskrev det planlagte verket til masterutstillingen i Kunsthallen:

«Et veggmaleri i stor skala, ca. 2,2 meter høyt og 10 meter bredt, malt direkte på veggen i utstillingsrommet. Verket skal inneholde kraftfull, slående tekst som provoserer frem tenkning og engasjerer publikum.»

Skolen godkjente forslaget uten innvendinger.

Likevel har det i ettertid blitt tydelig at verket vekket sterk uro innad i institusjonen. Til tross for at Universitetet i Bergen tidligere har støttet mitt prosjekt *We re Sorry*—som nå er involvert i en rettsprosess mot et multinasjonalt islandskeid selskap i High Court i London—er det nå universitetet selv som forsøker å begrense min kunstneriske ytringsfrihet.

Det er én ting å støtte ytringsfrihet i teorien. Noe helt annet er å stå opp for den i praksis.

Den 24. februar samlet du, sammen med representanter fra universitetet og Kunsthallen, dere til et møte hvor dere besluttet å ekskludere mitt verk fra masterutstillingen. Dette ble formidlet til meg gjennom flere e-poster. Da jeg ba om dokumentasjon på denne avgjørelsen, avsto universitetet dette— ikke ved å hevde at dokumenter ikke fantes, men ved å nekte meg tilgang. Dette er bare ett av flere brudd på mine lovfestede rettigheter.

Etter at saken fikk oppmerksomhet i media, forklarte universitetet at jeg måtte gjennom en vurdering av helse, sikkerhet og etikk før jeg kunne få tillatelse til å stille ut. Dette samsvarer med intern korrespondanse jeg har mottatt, og utgjør en form for ulovlig forhåndssensur i strid med Grunnlovens §100 fjerde ledd og artikkel 10 i Den europeiske menneskerettskonvensjonen.

Handlingene deres vitner om både dårlig skjønn og en grunnleggende misforståelse av rollen deres. Universitetet i Bergen har med dette svekket sin integritet og troverdighet som kunstutdanningsinstitusjon.

Kunstnere og studenter må ha rom til å utforske, kritisere og provosere. De må få lov til å feile og utfordre makt uten å bli stanset av byråkratiske hindre eller diffuse kriterier som endres etter administrasjonens dagsform.

Konsekvensene er alvorlige: denne typen inngripen skaper en reell nedkjølingseffekt. Studenter vil i større grad begynne å sensurere seg selv av frykt for sanksjoner. Dette er dessverre ikke et enkeltstående tilfelle. Gjentatte konflikter de siste årene ved UiB har dreid seg om studenters rett til å uttrykke seg om krig, folkemord, institusjonskritikk og andre samfunnskritiske temaer.

Først etter sterkt offentlig press – via mediedekning, juridisk støtte og støtte fra kunstnere og organisasjoner – trakk universitetet tilbake sine krav. I et brev datert 3. april erklærte universitetet at det aldri hadde vært deres hensikt å forhåndssensurere meg, og de beklaget for en rekke selvmotsigende uttalelser, både offentlig og internt.

Denne endringen i kurs kom først etter at min hovedveileder ble fjernet fra prosjektet. Dette var samme veileder som tidligere hadde informert meg om at jeg ikke kunne fortsette uten obligatorisk risikovurdering og andre sensurtiltak.

Men skaden er allerede skjedd.

Min prosess er ikke et tillegg til verket—det *er* verket.

Dette handler ikke bare om en faglig uenighet, men om et direkte angrep på den kunstneriske prosessen, studenters rettigheter og institusjonens ansvar for å støtte kritisk og eksperimentell praksis. Det sender et tydelig signal til kommende studenter: at kunstverk som oppleves som utfordrende eller ubehagelige, kan stanses av administrativt skjønn, heller enn å bli vist frem og diskutert.

Konseptuell kunst skal ikke behandles som en avvikende praksis ved en institusjon som utdanner samtidige kunstnere. Min praksis er forankret i culture jamming—en kunstnerisk retning med lang historisk tradisjon—og har kommet til uttrykk i internasjonalt anerkjente prosjekter som *We re Sorry* og *MOM Air*.

Likevel må jeg stadig forklare hva konseptuell kunst er – til fagmiljøet som skal veilede den. Dette er uholdbart.

KMD må ta ansvar, erkjenne feilen og gjøre opp for skaden – ikke bare med ord, men med reelle handlinger.

Som en del av dette ansvaret ber jeg deg, Katrine Hjelde, om å fratre din stilling som instituttleder ved KMD. Din feilslåtte ledelse, gjentatte tilsidesettelser av akademisk etikk og manglende vilje til å forsvare ytringsfrihet har ikke bare ødelagt min

utdanningsopplevelse, men også svekket Universitetet i Bergen som kunstfaglig institusjon.

Dette brevet publiseres ikke bare til forsvar for mine egne rettigheter, men i solidaritet med alle studenter og kunstnere som risikerer å få stemmene sine stilnet i institusjoner som egentlig skal styrke dem.

Med vennlig hilsen,

ODEE

Kulturaktivist, kunstner og masterstudent ved Universitetet i Bergen – KMD